

2. Ларіна Ю. В., Кірносова М. В. Сучасні тенденції розвитку брендингу. *Сучасні інформаційні технології та телекомунікаційні мережі* : тези доповідей 58-ої наук. конф. молодих дослідників ОП-бакалаврів, 10-17 травня 2023 р. Одеса : ОП, 2023. Вип. 58. С. 319-321.

3. Мачулка Ангеліна. Як змінився брендинг в умовах війни. Лекція Анастасії Іванічевої : веб-сайт. URL: <https://bazilik.media/iak-zminyvsia-brendynh-v-umovakh-vijny-lektsiia-anastasii-ivanichevoi/> (дата звернення 18.02.2024).

4. Що таке бренд і брендинг? : веб-сайт. URL: <https://ideadigital.agency/blog/shho-take-brend-ta-brending/> (дата звернення 18.02.2024).

5. Що таке брендинг? : веб-сайт. URL: <https://idearts.agency/brending/> (дата звернення 18.02.2024).

Зоряна Мотика

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ВПЛИВ ММСП НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ДОБРОБУТ УКРАЇНЦІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Від початку повномасштабної збройної агресії з боку РФ усі верстви українського населення та сектори діяльності відчули її вплив та були змушені адаптуватися під нові реалії. Нагальна потреба фінансування армії, нищення цивільної, військової та виробничої інфраструктури, втрати робочих місць, підвищення рівня міграції, людські втрати — це виклики, що докорінно змінили повсякденне життя кожного українця. Важливо розуміти, що оптимістично-реалістичні настрої населення та його соціально-економічний добробут є важливим важелем впливу на економічне зростання країни. Підтримка цих аспектів стає дедалі важчою через постійні обстріли агресора, що завдають непоправну фізичну та моральну шкоду. Разом з тим, інформаційна війна, яку веде ворог, спричиняє деморалізований стан в українців. Загалом, попри критичні наслідки повномасштабного вторгнення, макроекономічні показники української економіки, а також соціологічні опитування вказують на перспективи економічного відновлення та зростання.

За 2022 рік ВВП України впав майже втричі, на 29,6%, проте статистика росту ВВП за 2023 на 5% приємно здивувала і перевершила усі очікування іноземних аналітиків та спостерігачів. Також варто зазначити, що в листопаді 2023 інфляція уповільнилася з 26.6% 5,1%, що відповідає цілі НБУ у довоєнний період [1].

Дослідження Київського міжнародного інституту соціології показують, що за 2 роки повномасштабного вторгнення, українці змогли вийти на довоєнний рівень добробуту. КМІС зауважили, що "Попри об'єктивне зниження доходів двох третин населення України самооцінки добробуту майже не змінилися, бо запити людей під час війни суттєво знизилися, вони частіше задовольняються

тим, що мають, і вважають, що їм вистачає на їжу чи одяг навіть за істотного зниження доходів" [2]. Близько 78% громадян повідомили про зменшення доходу від початку повномасштабного вторгнення, і лише 2% вказали, що їхній дохід збільшився.[4] Сьогодні спостерігається зниження індексу споживчих настроїв та економічних очікувань Info Sapiens серед українців (-20% від травня 2023), що вказує на певне затягування пазів та становить певну загрозу для економічного зростання, адже споживання вітчизняного продукту залишається одним з найважливіших чинників росту ВВП. [3]

Виходячи з можливостей, Україна спрямовує близько 21,8% державних видатків на соціальний захист та забезпечення, що в сучасних реаліях не може компенсувати усю шкоду населенню, потерпілому від російської агресії. [6] В цьому ж контексті варто зазначити особливу роль мікро-, малого та середнього підприємництва (ММСП) в підтримці соціально-економічного добробуту українців. Від початку вторгнення, ММСП є головним економічним двигуном, що не лише наповнює національний бюджет, а також впроваджує інновації, забезпечує робочі місця та допомагає місцевим постачальникам, сприяючи стабільному економічному розвитку країни. На кінець 2023 року ММСП становлять 99,98% усіх суб'єктів господарювання в українській економіці і забезпечують 74% загальної кількості робочих місць, 57,2% з них функціонують виключно на внутрішньому ринку. В Україні працює понад 2 мільйони ФОПів. В середньому протягом місяця реєструється близько 25000 нових бізнес-компаній, а закривається близько 17 тисяч. [5] Активний розвиток підприємницької діяльності серед ветеранів значно впливає на підвищення економічного рівня країни, а також забезпечує певний рівень добробуту залучених осіб та споживачів. Саме тому варто розглядати ММСП як один з головних напрямів державних інвестицій на найближчі роки та забезпечити підприємцям більше комфорту через послаблення адміністративного, податкового та регуляторного тиску та надання державної підтримки.

Державні грантові програми та ініціативи, такі як проєкт "Власна справа" та програма "Варто" стали ефективними інструментами фінансової підтримки для ветеранів та інших підприємців. Станом на літо 2023 року було видано понад 7500 грантів на загальну суму понад 1,8 млрд гривень. Ініціативи, такі як інвестиційна карта країни від Європейської бізнес-асоціації та Global Business for Ukraine, спрямовані на створення сприятливого середовища для іноземних інвесторів. [5]. Підсумовуючи вище наведені аргументи, можна зробити висновок, що інвестиції в розвиток українського бізнесу в час війни розвиватимуть вітчизняний ринок, забезпечуватимуть стабільний розвиток національної економіки, та сприятимуть покращенню рівня соціально-економічного добробуту українців.

Перелік використаних джерел:

1. Aslund, Anders. Ukraine's wartime economy is performing surprisingly well. (2 січня, 2024) Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-wartime-economy-is-performing-surprisingly-well/>

2. Динаміка самооцінки матеріального становища родини після російського вторгнення: лютий 2022 року - травень 2023 року. (4 липня, 2023). Київській Міжнародний Інститут Соціології. <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1256&page=1>

3. Трекер економіки України під час війни. (1 березня, 2024) Центр економічної стратегії. <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>

4. Міграція та соціально-політичні настрої під час повномасштабної війни росії проти України. (Жовтень, 2022). Градус. https://gradus.app/documents/317/Gradus_EU_wave_12_UA.pdf

5. Український бізнес під час війни: аналітика та перспективи у 2024 році. (Жовтень, 2023). FinStream. <https://finstream.ua/ukrayinskyj-biznes-pid-chas-vijny-analytika/>

6. Видатки бюджету України. Мінфін. (1 березня, 2024). <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/>

*Ліана Чернобай,
Маліброда Святослав*
Національний університет «Львівська політехніка»

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило найбільшу вимушену міграцію в Європі з часів Другої світової війни. Третина населення України була переміщена. Через два роки від початку конфлікту десять мільйонів українців не можуть повернутися до свого дому. Майже чотири мільйони населення залишаються внутрішньо переміщеними особами в Україні, а понад шість мільйонів біженців знайшли притулок за кордоном, в Європі та інших країнах світу. Масова міграція, спричинена війною, полягає у виїзді великої кількості населення з України до найближчої безпечної країни; вона стала особливо очевидною в останні місяці, коли рух біженців з країн, які безпосередньо межують з Україною, розширився далі на захід, головним чином до Німеччини, а також до Канади, де є потужна українська діаспора. Багато українців підтримують зв'язок із домом шляхом короточасних відвідувань, враховуючи існуючі моделі сезонної трудової міграції. Мільйони біженців повернулися на батьківщину, але не завжди в райони, звідки вони виїхали.

Сьогодні в Європі перебувають близько 6 мільйонів українських біженців. Розподіл біженців за останній рік суттєво змінився. Якщо навесні 2023 року Польща все ще була країною з найбільшою кількістю вимушено переміщених осіб, то зараз Німеччина є провідною країною. За офіційною статистикою, в Німеччині проживає близько 1,1 мільйона українських біженців. Кардинально змінилася ситуація з біженцями і в Польщі. Із понад 1,6 мільйона біженців, яким Польща надала тимчасовий захист, там залишилися лише 960 тисяч. Причин масового виїзду українців із Польщі декілька – найчастіше до Німеччини, меншою мірою до інших країн Західної Європи. Недавні соціологічні